GOA BOARD OF SECONDARY AND HIGHER SECONDARY EDUCATION DISTRIBUTION OF SYLLABUS (2025-26) SUBJECT : MARATHI (R 1) STD : X				
FINAL BOARD EXAM				
पाठ व गुण	कविता व गुण	व्याकरण व गुण	रचना व गुण	एकूण गुण
१) राजाचे शील २) जंगलाचं देणं ४) गोकूळ ५) गाडेकार ६) पेहलगाम ८) महावीरचकधारी मेजर भास्कर रॉय ९) चोरी १०) शिवाजी 'राजे' शोभले ११) खरा वैज्ञानिक कोण? १२) अमृताची वाट	१) नाचू कीर्तनाचे रंगी २) मन करा रे प्रसन्न ३) गई लेखनाची ५) सायंकाळची शोभा ७) आगगाडी व जमीन ८) उठा उठा तयार व्हा! ९) हे बंध रेशमाचे १०) तप्त डांबर टिळा	१) वाक्प्रचार (अर्थ व वाक्य) -2 २) शब्दांच्या जाती -2 ३) शब्दसमूहाबद्दल एक शब्द -2 ४) विरूध्दार्थी शब्द -1 ५) समानार्थी शब्द -1 ६) विशेषण-1 ७) भाववाचक नाम -1 ८) लिंग -1 ९) वचन -1 १०) काळ-1 ११) शुध्द वाक्य ओळखणे -1 १२) विरामचिन्हे-1 १३)अचूक शब्द-1	१) उतारा - 7 २) उतारा - 7 ३) पत्र लेखन - 4 औपचारिक पत्र किंवा अनौपचारिक पत्र ४) वृत्तान्त लेखन किंवा - गोष्ट - 4 ५) निबंध - 6 ६) संवाद - 4	
19	**13**	**16**	**32**	**80**

टीप :

- गोष्ट लेखनामध्ये सुरुवातीच्या २-३ ओळी दिल्या जातील. विद्यार्थ्यांनी त्या व्यतिरिक्त १० - १२ ओळींत गोष्ट पूर्ण केली पाहिजे.

Academic Calendar – 2025-26

(Subject –Wise and Grade-Wise Distribution of Course Content)

Subject: MARATHI (R1) Grade (Class): X

Sr. No.	Month & Year	Unit No./ Chapter No. /Topic No.	Name of Unit/Chapter/ Topic/Sub-topic	Remark, if any.
१	एप्रिल २०२५	१	राजाचे शील (पाठ)	
		१	नाचू कीर्तनाचे रंगी (कविता)	
			शब्दांच्या जाती ,वाक्प्रचार (अर्थ आणि वाक्य) (व्याकरण)	
			उतारा (रचना)	
२	जून २०२५	२	जंगलाचं देणं (पाठ)	
		४	गोकूळ (पाठ)	
		२	मन करा रे प्रसन्न (कविता)	
			वाक्प्रचार (अर्थ आणि वाक्य), शब्दसमूहाबद्दल एक शब्द (व्याकरण)	
			संवाद (रचना)	
३	जुलै २०२५	५	गाडेकार (पाठ)	
		८	महावीरचक्रधारी मेजर भास्कर रॉय (पाठ)	
		५	सायंकाळची शोभा (कविता)	
			वाक्प्रचार (अर्थ आणि वाक्य),विशेषण, भाववाचक नाम बनवा (व्याकरण)	
			पत्र लेखन - अनौपचारिक (रचना)	
४	ऑगस्ट २०२५	६	पेहलगाम (पाठ)	
		३	गई लेखनाची (कविता)	
		७	आगगाडी व जमीन (कविता)	
			वाक्प्रचार (अर्थ आणि वाक्य), वचन, लिंग , विरामचिन्हे (व्याकरण)	
			पत्र लेखन - औपचारिक (रचना)	
५	सप्टेंबर २०२५	९	चोरी (पाठ)	
		१०	शिवाजी 'राजे' शोभले (पाठ)	
			वाक्प्रचार (अर्थ आणि वाक्य), समानार्थी शब्द, विरूध्दार्थी शब्द, शुध्द वाक्य ओळखणे(व्याकरण)	
			निबंध (रचना)	

६	ऑक्टोबर २०२५	११	खरा वैज्ञानिक कोण? (पाठ)	
		८	उठा उठा तयार व्हा! (कविता)	
			वाक्प्रचार (अर्थ आणि वाक्य) (व्याकरण)	
			गोष्ट (रचना)	
७	नोव्हेंबर २०२५	१२	अमृताची वाट (पाठ)	
		९	हे बंध रेशमाचे (कविता)	
			वाक्प्रचार (अर्थ आणि वाक्य) (व्याकरण)	
			वृत्तान्त लेखन (रचना)	
८	डिसेंबर २०२५	१०	तप्त डांवर टिळा (कविता)	
			अचूक शब्द ,काळ (व्याकरण)	

State Council Of Educational Research and Training Porvorim - Goa Std -X   Subject – Marathi – R1   MARKS - 20 Internal Assessment Scheme – 2025 / 2026
अध्ययन क्षेत्रातील कृतियुक्त उपक्रम
१) साहित्यिक / शिक्षक / लोककलाकार / पारंपरिक कारागीर / खेळाडू / गायक, वादक कलाकार / चित्रकार / पत्रकार / समाजसेवक / नाट्यकलाकार यांची प्रकट मुलाखत घेऊन दृकश्राव्य माध्यमातून सादर करणे. २) शालेय सहल / शालेय उपक्रम भेटी / सामाजिक संस्था / परिसरातील ऐतिहासिक स्थळांना भेट देऊन ध्वनिचित्रफीत सादर करणे . ३) विद्यार्थ्यांनी अभ्यासक्रमातील कोणतेही पाठ / कविता / व्याकरण / रचना यावर आधारित ध्वनिचित्रफीत / पीपीटी तयार करणे. ४) राष्ट्रीय / आंतरराष्ट्रीय महत्त्वाचे दिवस / शालेय कार्यक्रम / स्पर्धा यांचे नियोजन व आयोजन यामध्ये सक्रिय सहभाग घेणे.प्रमुख पाहुण्यांचे स्वागत, परिचय, सूत्रसंचालन, भाषण, आभारप्रदर्शन इ. ५) संवाद सादरीकरण / पथनाट्य / नाट्यप्रवेश / एकपात्री सादरीकरण / कथाकथन /वक्तृत्व यापैकी कोणतेही एक सादरीकरण कौशल्य.
टीप- आंतरिक मूल्यमापनासाठी दिलेल्या पाच विषयांपैकी क्र.१,२,३ यापैकी कोणताही एक विषय तसेच क्र.४ व ५ यापैकी कोणताही एक विषय निवडावा. *** सदर निवडलेल्या दोन्ही विषयांचे मूल्यमापन प्रत्येकी १० गुणांसाठी करायचे आहे**.

1.**<u>सादरीकरण कौशल्य   - 10 marks</u>**

सादरीकरण कौशल्य – मूल्यमापनाचे निकष व गुण

Area/ levels क्षेत्र/स्तर	0.5	1	1.5	2
विषयानुरूप देहबोली 2	देहबोलीचा अभाव	विसंगत देहबोली	अंशतः योग्य देहबोली	विषयानुरूप योग्य देहबोली
समर्पक भाषा 2	अशुद्ध भाषा	अंशतः शुध्द, समर्पक भाषा	बहुतांशी शुद्ध समर्पक भाषा	अस्खलित समर्पक भाषा
स्पष्ट श्रवणानुकूल उच्चारण 2	अस्पष्ट उच्चारण	अंशत: स्पष्ट उच्चारण	बहुतांश स्पष्ट, शुद्ध,श्रवणानुकूल उच्चारण	पूर्णपणे स्पष्ट, शुद्ध, श्रवणानुकूल उच्चारण
आत्मविश्वास/वातावरण निर्मिती 2	आत्मविश्वासाचा अभाव	अंशत: आत्मविश्वासात्मक संभाषण	बहुतांश आत्मविश्वासात्मक संभाषण / वातावरण निर्मिती	आत्मविश्वासपूर्ण संभाषण / योग्य वातावरण निर्मिती
विषयानुरूप बोलणे 2	असंबद्ध विषय प्रतिपादन	अंशत: विषयानुरूप बोलणे	बहुतांशी विषयानुरूप बोलणे	योग्य संदर्भासह विषयानुरूप बोलणे

2.**दृक्श्राव्य माध्यमांसाठी सादरीकरणे- 10 marks**

दृक्श्राव्य माध्यमांसाठी सादरीकरणे – मूल्यमापनाचे निकष व गुण

Area/ levels क्षेत्र/स्तर	0.5	1	1.5	2
विषयाची तर्कसंगत क्रमबद्ध मांडणी 2	विषयाची अव्यवस्थित मांडणी	अंशतः तर्कसंगत मांडणी	बहुतांशी क्रमबद्ध तर्कसंगत मांडणी	तर्कसंगत क्रमबध्द मांडणी
उपयुक्त चित्रे, भाषा, देवनागरी टंकलेखन, निवेदन, पार्श्वसंगीत 2	विसंगत	अंशतः उपयुक्त	बहुतांशी उपयुक्त	अत्यंत उपयुक्त
सर्जनशीलता 2	सर्जनशीलतेचा अभाव	सामान्य स्तरावरील सर्जनशीलता	मध्यम स्तरावरील सर्जनशीलता	उत्कृष्ट सर्जनशीलता
संपादन 2	संपादनाचा अभाव	अंशतः योग्य संपादन	बहुतांशी योग्य संपादन	योग्य विषयानुरूप संपादन
एकूण प्रभाव 2	प्रभावहीन	अंशतः प्रभावी	बहुतांशी प्रभावी	पूर्णपणे प्रभावी

MARATHI (R 1)	TIME: 3 Hours	Subject Code : S 1133
Total No. of Questions : 62	(Printed Pages :)	Maximum Marks: 80
STD : X	Academic Year 2025 - 2026	

सूचना : (i)प्रश्नांचा क्रमांक स्पष्टपणे लिहा.
(ii)सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
(iii)उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

	खालीलपैकी अचूक पर्याय निवडून पुढील विधाने पूर्ण करून पुन्हा लिहा.	3
1.	प्रल्हाद चिंतामग्न झाला तेवढ्यात ------------------------------------ • एक धिप्पाड तेजस्वी मूर्ती त्याच्या शरीरातून बाहेर पडली. • एक धिप्पाड तेजस्वी देवी त्याच्या शरीरातून बाहेर पडली. • एक धिप्पाड तेजस्वी पुरुष त्याच्या शरीरातून बाहेर पडला. • एक धिप्पाड तेजस्वी प्राणी त्याच्या शरीरातून बाहेर पडला.	
2.	सत्कार समारंभानंतर निमंत्रितांनी शामियान्याकडे धाव घेतली कारण तेथे------------- • गायनाचा कार्यक्रम होता. • नृत्याचा कार्यक्रम होता. • भोजनाचा कार्यक्रम होता. • चहापानाचा कार्यक्रम होता.	
3.	युद्ध नेहमीच-------------------------------- • भयानक असते. • अमानवी असते. • अमानुष असते. • वाईट असते.	
	खालील कोणतेही दोन उद्गार कोणी कोणास उद्देशून काढले आहेत ते लिहा.	2
4.	" बुडाला तर मासा उडाला तर पक्षी."	
5.	"आपल्यासारख्या दिवाळखोराला असेच पाहिजे."	
6.	"गोतमुखाने मला न्याय हवा."	
	खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी एका वाक्यात लिहा.	2
7.	जिजाऊंच्या अंगाला कापरा का सुटला?	
8.	छोट्या काश्मिरी मुलीने लेखिकेला भेटीदाखल काय दिले?	
9.	कुशाबा पाटील यांची शेती कुठे होती?	
	खालीलपैकी अचूक पर्याय निवडून पुढील पाठाच्या लेखकाचे नाव लिहा.	1
10.	गोकूळ • जयंत विष्णू नारळीकर • मधु मंगेश कर्णिक • रणजित देसाई • रा.ग. गडकरी	
	खालीलपैकी अचूक पर्याय निवडून पुढील वाक्याच्या पाठाचे नाव लिहा.	1
11.	त्या शेताचे बरेच लहान लहान भाग केले होते. • चोरी • पेहलगाम • जंगलाचं देणं • खरा वैज्ञानिक कोण ?	
	खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी दोन ते तीन वाक्यांत लिहा.	4
12.	गोकूळने वाण्याकडून सामान आणणे उद्यावर का टाकले?	
13.	इंद्रावर कोणता बिकट प्रसंग ओढवला?	
14.	'शेत कापलं नाही तर काय होईल' असे गोपूला वाटते?	
	खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी चार ते पाच वाक्यांत लिहा.	6
15.	मेजर भास्कर रॉयचे नाव ऐकताक्षणी लेखकाची अवस्था कशी झाली ?	

16.	होळीच्या दिवसात गाडेकार कोणती धमाल करीत असे?	
17.	वामनराव बर्वे यांना 'वीर वामनराव' अशी उपाधी का देण्यात आली?	
	खालीलपैकी अचूक पर्याय निवडून कवितेच्या ओळी पूर्ण करून पुन्हा लिहा.	3
18.	वर्ण, जाति, पंथ , भेद------------------------------- • त्यागि व्हा, शुर व्हा, • सोडुनी बना अभेद, • वीर झुंजार व्हा • हाच भाव वाढवा	
19.	कोसळता रस्ता सारा -------------------------------- • काळ्या रंगात भिजला • कसा आकांत मांडला • कुंकूम वाहून गेला • आता डांबरच झाला	
20.	झोके घेत कसे चहुकडे ------------------------------- • सुंदर साळीचे • पंख कितीकांचे • इंद्रधनुष्याचे • हिरवे गालीचे	
	खालील कवितांच्या ओळीतील मोकळया जागी पर्यायी शब्दांपैकी योग्य शब्द घालून ओळी पूर्ण करून पुन्हा लिहा.	2
21.	धागा अतूट हाच --------गुंतवावा • मनात • प्राणांत • देहात • तनात	
22.	मन करा रे -------- । सर्व सिद्धीचे कारण।। • संतोष • उल्हासित • प्रसन्न • खुश	
	खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी एका वाक्यात लिहा.	2
23.	कवीने फुलपाखरांस अचल असे का म्हटले आहे?	
24.	संत तुकारामांनी दैवत कोणास म्हटले आहे?	
25.	एका ध्येयाने प्रेरित होण्यासाठी कवी विंदा करंदीकर काय करायला सांगतात ?	
	खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी तीन ते चार वाक्यांत लिहा.	6
26.	जमिनीने आगगाडीचे गर्वहरण कसे केले?	
27.	कोणकोणत्या गोष्टींची गई करू नये असे समर्थ रामदास सांगतात ?	
28.	संतांच्या सहवासात असलेल्या भक्तात घडून येणारे बदल नामदेवांनी कोणत्या उदाहरणातून स्पष्ट केले आहेत?	
29.	‘मीठ मसाला पुरवणे’ या वाक्प्रचाराचा अचूक अर्थ निवडून लिहा . • खोटी माहिती पुरवणे • मीठ मसाला आणणे • अतिरंजित माहिती पुरवणे • सूचना देणे	1
30.	‘हातभार लावणे’ या वाक्प्रचाराच्या उपयोगाचे खालीलपैकी कोणते वाक्य बरोबर आहे? • राजेश आईला शेताची कामे करताना हातभार लावणे. • राजेश आईला शेताची कामे करताना हातभार लावतो.	1

	• राजेश आईला शेताची कामे करताना मदत करणे. • राजेश आईला शेताची कामे करताना मदत करतो.	
31	प्रचंड बुंधा असलेल्या मोहाच्या झाडाला पोखरी असतात. या वाक्यातील 'प्रचंड' • नाम. • सर्वनाम • विशेषण • क्रियापद	1
32.	लढाईचा पाचवा किंवा सहावा दिवस असेल. या वाक्यातील 'किंवा' • क्रियाविशेषण अव्यय • शब्दयोगी अव्यय • उभयान्वयी अव्यय • केवलप्रयोगी अव्यय	1
33.	'शेताची राखण करण्यासाठी तयार केलेले बाहुले' म्हणजे ---------- • पहारेदार • बुजगावणे • राखणदार • शेतरक्षक	1
34.	'बिचवा' म्हणजे------------------------ • विंचवाच्या आकाराची लहान वाकडी तलवार • विंचवाच्या आकाराची लहान वाकडी ढाल • विंचवाच्या आकाराची लहान वाकडी गदा • विंचवाच्या आकाराची लहान वाकडी कट्यार	1
35.	पुढील वाक्यातील रिकाम्या जागी योग्य विरामचिन्ह निवडा. " येसाजी, पाटलांना हजर करा -----" • ! • - • : • ?	1
36.	खालीलपैकी अचूक शब्द ओळखून लिहा . • चक्रव्यूह • चक्करव्यूह • चक्रव्युह • चकरव्युह	1
37.	'संतुष्ट' या शब्दाचा समानार्थी शब्द • समाधान • परिपूर्ण • प्रसन्न • आनंद	1
38.	खालील वाक्यांपैकी शुद्ध वाक्य निवडून लिहा. • गावात जा आनी पाटलांना येथे घेऊन या. • गावात जा आणि पाटलांना येते घेऊन या. • गावात जा आणि पाटलांना येथे घेऊन या. • गावात जा आणि पाटलांना येथे घेउन या.	1

39.	खालील कोणत्याही एका शब्दाचे भाववाचक नाम लिहा. • खंबीर • माणूस	1
40.	खालील कोणत्याही एका शब्दाचे विशेषण लिहा. • नाद • हट्ट	1
41.	खालीलपैकी कोणत्याही एका शब्दाचे लिंग बदलून लिहा.	1
	• पुरुष • गाय	
42.	खालीलपैकी कोणत्याही एका शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द लिहा.	1
	• तृप्त • कृतज्ञ	
43.	खालील कोणत्याही एका शब्दाचे वचन बदलून लिहा :	1
	• बंगला • होड्या	
	खालील वाक्य भविष्यकाळात लिहा.	1
44.	इथं निसर्ग नित्य फुलतो.	
	पुढील उतारा वाचून त्याखालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा:	7
	'ग्रंथ हेच गुरु' किंवा 'वाचाल तर वाचाल 'अशी सुवचने आपण अनेकदा वापरतो.वाचनामुळे माणूस सुसंस्कृत होतो. अनेक महान नेत्यांचे वाचन अफाट होते. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर हे तर ग्रंथप्रेमी म्हणून प्रसिद्ध होते. इंग्लंडमध्ये असताना त्यांनी स्वतःला ग्रंथालयात अक्षरशः कोंडून घेतलेले आपल्याला माहित आहे. एवढंच नव्हे तर प्रसंगी उपाशी राहूनही पुस्तक खरेदीचा ध्यास त्यांनी इंग्लंडमधील वास्तव्यात घेतला होता.शिक्षण व्यवस्थेतही वाचनाचे महत्व अनन्यसाधारण आहे. विद्यार्थी, शिक्षक, मुख्याध्यापक या सा-या घटकांनी सतत वाचन केल्याशिवाय ज्ञानार्जन होऊ शकत नाही. अलिकडे वाचनाची आवडच कमी झाली आहे अशी खंत आपण नेहमीच ऐकतो. विद्यार्थ्यांनी वाचनाचा छंद कसा जोपासायचा हे शिक्षकांनी प्रत्यक्ष कामातून , प्रकल्पातून दाखवून दिले पाहिजे. पाठ्यपुस्तके मुलांकडून हाताळली जातात, पण अवांतर पुस्तके मात्र जाणीवपूर्वक वाचायला लावली पाहिजेत. मुलांना वाचनाची लिखाणाची आवड निर्माण करण्याकरीता वर्गामधूनच 'बुक बॉक्स' सारखे उपक्रम करायला हवेत.ग्रंथालय समृद्ध असणे हे शाळेने अभिमानाने मिरवता यावे असे भूषण असते. ग्रंथालय विविध विषयांवरील ग्रंथ, मासिके, नियतकालिके इ. बरोबर आता संगणक , इंटरनेट यांनीही समृद्ध असले पाहिजे. काळानुरुप पुस्तकांइतकीच माहिती देणाऱ्या ई बुक्स ,ई जर्नल्स , विकिपीडिया यासारख्या अनेक गोष्टी शाळेत उपलब्ध करून दिल्या पाहिजेत . मुले या प्रकारच्या साधनांचा आवडीने वापर करू शकतात. प्रश्न:	
45.	आपण नेहमीच कोणती खंत ऐकतो ?	
46.	माणूस सुसंस्कृत कशामुळे बनतो ?	
47.	विद्यार्थ्यांनी वाचनाचा छंद कसा जोपासायचा हे शिक्षकाने कसे दाखवून दिले पाहिजे ?	
48.	शाळेचे भूषण कोणते?	
49.	मुलांना लिखाणाची आवड निर्माण करण्याकरीता काय करावे?	
50.	ग्रंथालय कसे असावे ?	
51.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी इंग्लंडमधील वास्तव्यात कोणता ध्यास घेतला होता?	
	पुढील उतारा वाचून त्याखालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा:	7
	आज पृथ्वीतलावर प्रत्येक देशाला भेडसावणारी समस्या म्हणजे प्रदूषण. हवा ,पाणी, ध्वनी यांचे प्रदूषण वाढत चालले आहे. अशुद्ध हवा ,अशुद्ध पाणी, कानठळ्या बसवणारे वेगवेगळे ध्वनी हे साऱ्या जीवसृष्टीला प्राणघातक ठरत आहेत. वाढती लोकसंख्या आणि रोगराई हे आपल्या देशाचे ज्वलंत प्रश्न आहेत. वाढते औद्योगीकरण, वाढत्या झोपडपट्ट्या यामुळे वनसंपदेचा नाश होत आहे .आपल्याकडे स्वच्छतेचा अभाव असल्याने रोगांचा फैलाव वाढत चालला आहे .वाहनांची संख्या	

	वाढल्याने हवा दूषित होते. त्यामुळे कान ,घसा, नाकाचे विकार , त्वचारोग होतात . प्लास्टिक पिशव्या, कचरा कारखान्यातून बाहेर टाकली जाणारी विषारी द्रव्ये, रसायने यामुळे जलप्रदूषण होते.जलप्रदूषणामुळे जलचर प्राणी नष्ट होतात .माणसं नद्यांचे दूषित पाणी पिण्यासाठी वापरतात .जनावरेही तेच पाणी पितात .शेतकरी पाट खणून हे दूषित पाणी भाजीपाला पिकवण्यासाठी वापरतात हे सारं जीवसृष्टीला हानिकारक ठरत आहे.आपण सर्वांनी प्रदूषणाला प्रतिबंध करण्यासाठी लोकांना प्रवृत्त केले पाहिजे. प्रत्येकाने आपल्या कर्तव्याशी निगडित राहून प्रदूषणाची समस्या सोडवण्यासाठी प्रयत्न केले पाहिजेत. प्रश्न:	
52.	रोगांचा फैलाव का वाढत चालला आहे?	
53.	आपल्या देशाचे ज्वलंत प्रश्न कोणते ?	
54.	जलप्रदूषण का होते ?	
55.	प्रत्येक देशाला भेडसावणारी समस्या कोणती?	
56.	वनसंपदेचा नाश कशामुळे होतो ?	
57.	जलप्रदूषणामुळे कोणते प्राणी नष्ट होतात ?	
58	उताऱ्याला योग्य शीर्षक द्या.	
59.	भाऊ आणि बहीण यांच्यामध्ये झालेला संवाद पाच ते सहा ओळींत लिहा.	4
60.	कल्पेश सावंत/ कल्पिता सावंत ,पाजीफोंड, मडगाव - गोवा हा / ही आपल्या लहान भावाला राज्यस्तरीय निबंध लेखन स्पर्धेत प्रथम पारितोषिक मिळविल्याबद्दल अभिनंदन करणारे पत्र लिहितो/लिहिते. पत्राचा नमुना दहा ते बारा वाक्यांत लिहा. किंवा अमर नाईक /अमिता नाईक , सुंदर पेठ डिचोली - गोवा हा /ही आपल्या घरासमोर साचलेले कचऱ्याचे ढीग हलविण्यासाठी विनंती करणारा अर्ज माननीय नगराध्यक्ष, डिचोली नगरपालिका ,डिचोली- गोवा यांना लिहितो / लिहिते .या अर्जाचा नमुना दहा ते बारा वाक्यांत लिहा.	4
61.	खालील अपूर्ण गोष्ट दहा ते बारा ओळींत पूर्ण करून तिला योग्य शीर्षक लिहा. एका राज्यात रामू नावाचा गरीब शेतकरी राहत होता.तो दिवसरात्र कष्ट करून आपल्या कुटुंबाला सुखात ठेवण्याचा प्रयत्न करीत होता. एक दिवस तो शेतात काम करीत असताना राजाने त्याला पाहिले------------------	4
	किंवा	
	श्री गणेश विद्यालय,साखळी - गोवा या शाळेत साजरा झालेल्या प्रजासत्ताक दिनाचा (26 जानेवारी) वृत्तान्त खालील मुद्द्यांच्या आधारे दहा ते बारा वाक्यांत लिहा. प्रजासत्ताक दिन ---- प्रमुख पाहुणे --- स्वागत ,परिचय कोणी केला ----ध्वजारोहण, राष्ट्रगीत---विद्यार्थ्यांची भाषणे-- देशभक्तीपर गीते ------ प्रमुख पाहुण्यांच्या भाषणातील दोन मुद्दे---- आभार प्रदर्शन व सूत्रसंचालन कोणी केले.	
62.	खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर सोळा ते अठरा ओळींत निबंध लिहा.	6
	• माझे घर • पक्ष्याचे आत्मवृत्त • माझा आवडता गायक / माझी आवडती गायिका • शालेय जीवनात शिस्तीचे महत्व	
	टीप : • गोष्ट लेखनामध्ये सुरुवातीच्या २-३ ओळी दिल्या जातील. विद्यार्थ्यांनी त्या व्यतिरिक्त १० - १२ ओळींत गोष्ट पूर्ण केली पाहिजे.	

GOA BOARD OF SECONDARY AND HIGHER SECONDARY EDUCATION
DISTRIBUTION OF SYLLABUS (2025-26)

SUBJECT : MARATHI (R 1) **STD : X**

FINAL BOARD EXAM

पाठ व गुण	कविता व गुण	व्याकरण व गुण	रचना व गुण	एकूण गुण
१) राजाचे शील २) जंगलाचं देणं ४) गोकूळ ५) गाडेकार ६) पेहलगाम ८) महावीरचकधारी मेजर भास्कर रॉय ९) चोरी १०) शिवाजी 'राजे' शोभले ११) खरा वैज्ञानिक कोण? १२) अमृताची वाट	१) नाचू कीर्तनाचे रंगी २) मन करा रे प्रसन्न ३) गई लेखनाची ५) सायंकाळची शोभा ७) आगगाडी व जमीन ८) उठा उठा तयार व्हा! ९) हे बंध रेशमाचे १०) तप्त डांबर टिळा	१) वाक्प्रचार (अर्थ व वाक्य) -2 २) शब्दांच्या जाती -2 ३) शब्दसमूहाबद्दल एक शब्द -2 ४) विरूध्दार्थी शब्द -1 ५) समानार्थी शब्द -1 ६) विशेषण-1 ७) भाववाचक नाम -1 ८) लिंग -1 ९) वचन -1 १०) काळ-1 ११) शुध्द वाक्य ओळखणे -1 १२) विरामचिन्हे-1 १३)अचूक शब्द-1	१) उतारा - 7 २) उतारा - 7 ३) पत्र लेखन - 4 औपचारिक पत्र किंवा अनौपचारिक पत्र ४) वृत्तान्त लेखन किंवा - गोष्ट - 4 ५) निबंध - 6 ६) संवाद - 4	
19	**13**	**16**	**32**	**80**

टीप :

- गोष्ट लेखनामध्ये सुरुवातीच्या २-३ ओळी दिल्या जातील. विद्यार्थ्यांनी त्या व्यतिरिक्त १० - १२ ओळींत गोष्ट पूर्ण केली पाहिजे.

Curriculum Goals And Competencies at Secondary Stage
CG-1 Uses language for effective communication through writing various forms (essays, letters, articles, discussions, interviews, public speeches) and for new media (email, audio, and visual material)
C-1.1 Uses language appropriate to social context, expresses agreement and disagreement with reasons, and arrives at conclusions through discussion and debate C-1.2 Writes in different styles (narrative, descriptive, expository, persuasive) from their own experiences and experiences of others C-1.3 Writes for real-life situations (invitations, speeches, condolence messages, notices, creative slogans, advertisements) and for school newsletter/magazine/journal C-1.4 Scripts to inform and communicate ideas effectively with the use of technology
CG-2 Develops an appreciation of the aesthetics in different genres (humour, suspense, tragedy) through analysis of style (narrative, descriptive, expository, persuasive) and employs these elements in their writing
C-2.1 Describes characteristics of works of literature from different time periods (such as early, medieval, contemporary) C-2.2 Analyses a literary text by close reading, critiquing form and style, and interpreting possible meanings C-2.3 Composes literary texts by using appropriate literary devices
CG-3 Uses language to develop reasoning and argumentation skills by engaging with a variety of audio and written material
C-3.1 Analyses and evaluates the different audio and written material C-3.2 Argues with proper rationale by carefully evaluating premises
CG-4 Appreciates literary and cultural heritage in and related to the language and the richness of Indian languages
C-4.1 Recognises the multilingual nature of Indian society and richness of its literary work through reading texts and watching content of different genres C-4.2 Appreciates the richness of culture and heritage in the different works of regional language literature and their connections C-4.3 Shows an understanding of the role of language in the formation of our identities and culture C-4.4 Demonstrates a basic knowledge of the commonalities among some of the major Indian languages, such as their common phonetic and scientifically arranged alphabets and scripts, common grammatical structures, origins and sources of vocabularies from Sanskrit and other classical languages, as well as their rich inter-influences and differences C-4.5 Demonstrates a basic knowledge of which languages are spoken in which geographical areas, a sense of the nature and structure of tribal languages, and becomes familiar with a few useful words and phrases and works of literature from a few Indian languages from across the country

अध्ययन निष्पत्ती	
LO 1	घोषणा, सूचना ऐकतो, मोठयाने मजकूर वाचतो. त्यानुसार प्रश्नांची उत्तरे देतो.
LO 2	विचार, कल्पना, दृश्ये आणि मते यांचे मौखिक आणि लेखी संप्रेषण करतो.
LO 3	योग्य व्याकरण वापरून योग्य उच्चार, स्वर आणि विराम देऊन अस्खलितपणे बोलतो.
LO 4	मोठयाने वाचतो आणि योग्य स्वराघातासह कविता वा गद्य पाठ करतो.
LO 5	आकलनासह शांतपणे वाचतो व शब्दांचा अर्थ लावतो.
LO 6	दिलेल्या विषयावर शब्दसंग्रह आणि व्याकरण वापरून लहान उत्तरे, परिच्छेद, अहवाल लिहितो.
LO 7	औपचारिक आणि अनौपचारिक पत्रे लिहितो.
LO 8	बेटी बचाओ बेटी पढाओ,स्वच्छ भारत अभियान,भूतदया,पर्यावरण, मानवी तस्करी, बालमजुरी, अंमली पदार्थाचे सेवन यासारख्या सामाजिक कारणांच्या प्रचारासाठी छोटे संवाद, पथनाटय लिहितो.
LO 9	शाळांबाहेरील त्याच्या वातावरणातील जाहिराती, सूचनाफलक इत्यादी माहिती समजून घेतो.
LO 10	योग्य विरामचिन्हे, व्याकरण आणि अचूक शब्दांसह परिच्छेद संपादित करतो.
LO 11	शब्दकोश वापरून वेगवेगळया संदर्भातील शब्दांचे अर्थ समजून घेतो.
LO 12	दिलेल्या विषयावर कथा किंवा कविता लिहितो.
LO 13	प्रामाणिकपणा, सहकार्य, देशभक्ती आणि विविध विषयांवर बोलतो / लिहितो व प्रत्यक्ष कृतीत आणतो.
LO 14	विविध रचना लेखनामध्ये वाक्प्रचार, म्हणी यांचा वापर करतो.
LO 15	कविता, कथा, एकांकिका, नाटक, विनोदी लेखन, लोकसाहित्य इत्यादी प्रकार जाणून घेतात.
LO 16	कवितेची नादमयता आणि लय यांच्याकडे लक्ष देतात.
LO 17	पाहिलेल्या, ऐकलेल्या, समजलेल्या, वाचलेल्या घटना / रचनांवर स्पष्टपणे आणि लिखित स्वरूपात विचार मांडतात.
LO 18	आपले अनुभव स्वतःच्या भाषाशैलीत लिहितात.
LO 19	विविध विषय आणि उद्देशांसाठी लिहितांना उपयुक्त शब्द, वाक्प्रचार, म्हणी, विरामचिन्हे व इतर व्याकरणीय घटकांचा उपयोग करतात. उदा. काळ,शब्दांच्या जाती,लिंग, वचन इत्यादी.
LO 20	बहुभाषिक वर्गातील भाषांमधील समानता आणि फरक जाणून घेतो.
LO 21	योग्य विरामचिन्हे आणि अचूक शब्द वापरून श्रुतलेखन करतो.
LO 22	दृक्श्राव्य माध्यमाद्वारे ध्वनिचित्रफीत,ध्वनिफीत,चित्रफीत इ.सादर करतो.

Mapping Process

Teachers can use the following format for mapping the Learning Outcomes to the chapters from the Grade 10 Textbook for Marathi Language R1.

Chapter	Curriculum Goals	Competencies	Learning Outcomes
राजाचे शील(पाठ)	CG 1	C1.3,1.4	LO 1, LO 5, LO17, LO22
	CG 2	C2.1;C2.2	LO 1, LO 5,LO14
	CG 3	C3.2	LO 3, LO 18
	CG 4	C4.2;C4.5	LO 20, LO 11
जंगलाचं देणं(पाठ)	CG 1	C1.1,1.2,1.3,1.4	LO 2, LO 18, LO8, LO22
	CG 2	C2.1,2.2,2.3	LO 5, LO 6, LO2
	CG 3	C3.1,3.2	LO 6, LO 2
	CG 4	C4.1,4.4,4.5	LO 5, LO 14, LO20
गोकूळ (पाठ)	CG 1	C1.2,1.3	LO2,LO6,LO7,LO8,LO12,LO14,LO17, LO18,LO21
	CG 2	C2.2	LO 1, LO 4, LO5,LO13, ,LO17
	CG 3	C3.1	LO22,LO14,LO10,LO8
	CG 4	C4.1	LO5,LO11,LO14,LO19
गाडेकार (पाठ)	CG 1	C1.1,1.2	LO 2, LO 6, LO7, LO8, LO 12,LO 14,LO17,LO18,LO21
	CG 2	C2.2	LO 1, LO 4, LO5, LO13, LO 17
	CG 3	C3.2	LO 2
	CG 4	C4.5	LO 2, LO 5, LO17
पेहलगाम(पाठ)	CG 1	C1.2,1.3,C1.4	LO 2,LO 6, LO18, LO22
	CG 2	C2.2;C2.3	LO 10,LO 19, LO21
	CG 3	C3.2	LO 3
	CG 4	C4.1,4.5	LO20
महावीरचक्रधारी मेजर भास्कर रॉय (पाठ)	CG 1	C1.1,1.2,1.3,1.4	LO 2, LO6, LO17, LO14,LO 22
	CG 2	C2.1,2.2,2.3	LO 15,LO 2, LO7
	CG 3	C3.1,3.2	LO 21,LO 13
	CG 4	C4.1,4.2,4.3,4.4	LO 20, LO14, LO11
चोरी (पाठ)	CG 1	C1.1,1.2	LO 1, LO 3, LO4, LO5
	CG 2	C2.3	LO 22
	CG 3	C3.2	LO 8,LO10,LO12,LO13, LO14,LO18
शिवाजी 'राजे' शोभले(पाठ)	CG 1	C1.1,1.4	LO17, LO22
	CG 2	C2.1	LO13
	CG 4	C4.2	LO15
खरा वैज्ञानिक कोण? (पाठ)	CG 1	C1.1,1.2,1.3,1.4	LO 15, LO 13, LO 6, LO 18,LO10, LO22
	CG 2	C2.2,2.3	LO 17, LO12
	CG 3	C3.1,3.2	LO 2, LO 13
	CG 4	C4.1	LO 11
अमृताची वाट(पाठ)	CG 1	C1.1,1.2,1.3,1.4	LO 2, LO 17, LO 8, LO 18,LO 22
	CG 2	C2.2,2.3	LO 1, LO 5, LO 19

	CG 3	C3.1,3.2	LO 5, LO 15, LO 3
	CG 4	C4.1,4.2,4.4,4.5	LO 20, LO 2, LO 10, LO 11
नाचू कीर्तनाचे रंगी (प्राचीन काव्य)	CG 1	C1.3	LO2,LO4
	CG 2	C2.1	LO5,LO11,LO12
	CG 3	C3.1	LO12,LO15,LO22
	CG 4	C4.1,4.3	LO2,LO4,LO5, LO12,LO15
मन करा रे प्रसन्न (प्राचीन काव्य)	CG 1	C1.1	LO 2, LO6
	CG 2	C2.1,2.2	LO14,LO 16
	CG 3	C3.1	LO3,LO 4,LO5,LO6, LO18,LO22
गई लेखनाची (प्राचीन काव्य)	CG 1	C1.2	LO6,LO12
	CG 2	C2.1	LO15
	CG 4	C4.1	LO16
सायंकाळची शोभा(आधुनिक काव्य)	CG 1	C1.1,1.2,1.4	LO8,LO6,LO15,LO16
	CG 2	C2.1,2.2	LO15,LO5
	CG 3	C3.1,3.2	LO16,LO13
	CG 4	C4.2	LO2
आगगाडी व जमीन(आधुनिक काव्य)	CG 1	C1.2;C1.4;	LO 2, LO 4, LO5, LO6, LO10
	CG 2	C2.2	LO 15, LO16, LO22
उठा उठा तयार व्हा! (आधुनिक काव्य)	CG 1	C1.4	LO8,LO 13
	CG 4	C4.2	LO 4,LO 16,LO 11
हे बंध रेशमाचे (आधुनिक काव्य)	CG 1	C1.1,1.4	LO 2, LO 15, LO 16, LO 22
	CG 2	C2.1,2.2,2.3	LO 2, LO 12, LO 15
	CG 3	C3.1,3.2	LO 17, LO 22
	CG 4	C4.1	LO 20
तप्त डांबर टिळा (आधुनिक काव्य)	CG 1	C1.2,1.3,1.4	LO 8, LO 12, LO 17
	CG 2	C2.2,2.3	LO 12, LO 18
	CG 3	C3.2	LO 18
	CG 4	C4.5	LO 20
व्याकरण	CG 4	C4.4	LO 19
रचना	CG1	C1.2,1.3	LO 6, LO 7, LO 10, LO12,LO14,LO17, LO18,LO19

Academic Calendar – 2025-26

(Subject –Wise and Grade-Wise Distribution of Course Content)

Subject: MARATHI (R1) Grade (Class): X

Sr. No.	Month & Year	Unit No./ Chapter No./Topic No.	Name of Unit/Chapter/ Topic/Sub-topic	Remark, if any.
१	एप्रिल २०२५	१	राजाचे शील (पाठ)	
		१	नाचू कीर्तनाचे रंगी (कविता)	
			शब्दांच्या जाती ,वाक्प्रचार (अर्थ आणि वाक्य) (व्याकरण)	
			उतारा (रचना)	
२	जून २०२५	२	जंगलाचं देणं (पाठ)	
		४	गोकूळ (पाठ)	
		२	मन करा रे प्रसन्न (कविता)	
			वाक्प्रचार (अर्थ आणि वाक्य), शब्दसमूहाबद्दल एक शब्द (व्याकरण)	
			संवाद (रचना)	
३	जुलै २०२५	५	गाडेकार (पाठ)	
		८	महावीरचक्रधारी मेजर भास्कर रॉय (पाठ)	
		५	सायंकाळची शोभा (कविता)	
			वाक्प्रचार (अर्थ आणि वाक्य),विशेषण, भाववाचक नाम बनवा (व्याकरण)	
			पत्र लेखन - अनौपचारिक (रचना)	
४	ऑगस्ट २०२५	६	पेहलगाम (पाठ)	
		३	गई लेखनाची (कविता)	
		७	आगगाडी व जमीन (कविता)	
			वाक्प्रचार (अर्थ आणि वाक्य), वचन, लिंग , विरामचिन्हे (व्याकरण)	
			पत्र लेखन - औपचारिक (रचना)	
५	सप्टेंबर २०२५	९	चोरी (पाठ)	
		१०	शिवाजी 'राजे' शोभले (पाठ)	
			वाक्प्रचार (अर्थ आणि वाक्य), समानार्थी शब्द, विरूध्दार्थी शब्द, शुध्द वाक्य ओळखणे(व्याकरण)	
			निवंध (रचना)	
६	ऑक्टोबर २०२५	११	खरा वैज्ञानिक कोण? (पाठ)	
		८	उठा उठा तयार व्हा! (कविता)	
			वाक्प्रचार (अर्थ आणि वाक्य) (व्याकरण)	
			गोष्ट (रचना)	
७	नोव्हेंबर २०२५	१२	अमृताची वाट (पाठ)	
		९	हे बंध रेशमाचे (कविता)	
			वाक्प्रचार (अर्थ आणि वाक्य) (व्याकरण)	
			वृत्तान्त लेखन (रचना)	
८	डिसेंबर २०२५	१०	तप्त डांबर टिळा (कविता)	
			अचूक शब्द ,काळ (व्याकरण)	

State Council Of Educational Research and Training

Porvorim - Goa

Std -X **Subject – Marathi – R1** **MARKS - 20**

Internal Assessment Scheme – 2025 / 2026

अध्ययन क्षेत्रातील कृतियुक्त उपक्रम

१) साहित्यिक / शिक्षक / लोककलाकार / पारंपरिक कारागीर / खेळाडू / गायक, वादक कलाकार / चित्रकार / पत्रकार / समाजसेवक / नाट्यकलाकार यांची प्रकट मुलाखत घेऊन दृकश्राव्य माध्यमातून सादर करणे.

२) शालेय सहल / शालेय उपक्रम भेटी / सामाजिक संस्था / परिसरातील ऐतिहासिक स्थळांना भेट देऊन ध्वनिचित्रफीत सादर करणे .

३) विद्यार्थ्यांनी अभ्यासक्रमातील कोणतेही पाठ / कविता / व्याकरण / रचना यावर आधारित ध्वनिचित्रफीत / पीपीटी तयार करणे.

४) राष्ट्रीय / आंतरराष्ट्रीय महत्त्वाचे दिवस / शालेय कार्यक्रम / स्पर्धा यांचे नियोजन व आयोजन यामध्ये सक्रिय सहभाग घेणे.प्रमुख पाहुण्यांचे स्वागत, परिचय, सूत्रसंचालन, भाषण, आभारप्रदर्शन इ.

५) संवाद सादरीकरण / पथनाट्य / नाट्यप्रवेश / एकपात्री सादरीकरण /

कथाकथन /वक्तृत्व यापैकी कोणतेही एक सादरीकरण कौशल्य.

टीप- आंतरिक मूल्यमापनासाठी दिलेल्या पाच विषयांपैकी

क्र.१,२,३ यापैकी कोणताही एक विषय तसेच क्र.४ व ५ यापैकी कोणताही एक विषय निवडावा.

*** सदर निवडलेल्या दोन्ही विषयांचे मूल्यमापन प्रत्येकी १० गुणांसाठी करायचे आहे**.

1.**सादरीकरण कौशल्य - 10 marks**

सादरीकरण कौशल्य - मूल्यमापनाचे निकष व गुण

Area/ levels क्षेत्र/स्तर	0.5	1	1.5	2
विषयानुरूप देहबोली 2	**देहबोलीचा अभाव**	**विसंगत देहबोली**	**अंशतः योग्य देहबोली**	**विषयानुरूप योग्य देहबोली**
समर्पक भाषा 2	**अशुद्ध भाषा**	**अंशतः शुध्द, समर्पक भाषा**	**बहुतांशी शुद्ध समर्पक भाषा**	**अस्खलित समर्पक भाषा**
स्पष्ट श्रवणानुकूल उच्चारण 2	**अस्पष्ट उच्चारण**	**अंशत: स्पष्ट उच्चारण**	**बहुतांश स्पष्ट, शुद्ध,श्रवणानुकूल उच्चारण**	**पूर्णपणे स्पष्ट, शुद्ध, श्रवणानुकूल उच्चारण**
आत्मविश्वास/वातावरण निर्मिती 2	**आत्मविश्वासाचा अभाव**	**अंशत: आत्मविश्वासात्मक संभाषण**	**बहुतांश आत्मविश्वासात्मक संभाषण / वातावरण निर्मिती**	**आत्मविश्वासपूर्ण संभाषण / योग्य वातावरण निर्मिती**
विषयानुरूप बोलणे 2	**असंबद्ध विषय प्रतिपादन**	**अंशत: विषयानुरूप बोलणे**	**बहुतांशी विषयानुरूप बोलणे**	**योग्य संदर्भासह विषयानुरूप बोलणे**

2.**दृक्श्राव्य माध्यमांसाठी सादरीकरणे- 10 marks**

दृक्श्राव्य माध्यमांसाठी सादरीकरणे - मूल्यमापनाचे निकष व गुण

Area/ levels क्षेत्र/स्तर	0.5	1	1.5	2
विषयाची तर्कसंगत क्रमबद्ध मांडणी 2	विषयाची अव्यवस्थित मांडणी	अंशतः तर्कसंगत मांडणी	बहुतांशी क्रमबद्ध तर्कसंगत मांडणी	तर्कसंगत क्रमबध्द मांडणी
उपयुक्त चित्रे, भाषा, देवनागरी टंकलेखन, निवेदन, पार्श्वसंगीत 2	विसंगत	अंशतः उपयुक्त	बहुतांशी उपयुक्त	अत्यंत उपयुक्त
सर्जनशीलता 2	सर्जनशीलतेचा अभाव	सामान्य स्तरावरील सर्जनशीलता	मध्यम स्तरावरील सर्जनशीलता	उत्कृष्ट सर्जनशीलता
संपादन 2	संपादनाचा अभाव	अंशतः योग्य संपादन	बहुतांशी योग्य संपादन	योग्य विषयानुरूप संपादन
एकूण प्रभाव 2	प्रभावहीन	अंशतः प्रभावी	बहुतांशी प्रभावी	पूर्णपणे प्रभावी

MARATHI (R 1)	TIME: 3 Hours	Subject Code : S 1133
Total No. of Questions : 62	(Printed Pages :)	Maximum Marks: 80
STD : X	Academic Year 2025 - 2026	

सूचना : (i)प्रश्नांचा क्रमांक स्पष्टपणे लिहा.
(ii)सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
(iii)उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

	खालीलपैकी अचूक पर्याय निवडून पुढील विधाने पूर्ण करून पुन्हा लिहा.	3
1.	प्रल्हाद चिंतामग्न झाला तेवढ्यात ------------------------------------ • एक धिप्पाड तेजस्वी मूर्ती त्याच्या शरीरातून बाहेर पडली. • एक धिप्पाड तेजस्वी देवी त्याच्या शरीरातून बाहेर पडली. • एक धिप्पाड तेजस्वी पुरुष त्याच्या शरीरातून बाहेर पडला. • एक धिप्पाड तेजस्वी प्राणी त्याच्या शरीरातून बाहेर पडला.	
2.	सत्कार समारंभानंतर निमंत्रितांनी शामियान्याकडे धाव घेतली कारण तेथे------------- • गायनाचा कार्यक्रम होता. • नृत्याचा कार्यक्रम होता. • भोजनाचा कार्यक्रम होता. • चहापानाचा कार्यक्रम होता.	
3.	युद्ध नेहमीच-------------------------------- • भयानक असते. • अमानवी असते. • अमानुष असते. • वाईट असते.	
	खालील कोणतेही दोन उद्गार कोणी कोणास उद्देशून काढले आहेत ते लिहा.	2
4.	“ बुडाला तर मासा़ उडाला तर पक्षी.”	
5.	“आपल्यासारख्या दिवाळखोराला असेच पाहिजे.”	
6.	“गोतमुखाने मला न्याय हवा.”	
	खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी एका वाक्यात लिहा.	2
7.	जिजाऊंच्या अंगाला कापरा का सुटला?	
8.	छोट्या काश्मिरी मुलीने लेखिकेला भेटीदाखल काय दिले?	
9.	कुशाबा पाटील यांची शेती कुठे होती?	
	खालीलपैकी अचूक पर्याय निवडून पुढील पाठाच्या लेखकाचे नाव लिहा.	1
10.	गोकूळ • जयंत विष्णू नारळीकर • मधु मंगेश कर्णिक • रणजित देसाई • रा.ग. गडकरी	
	खालीलपैकी अचूक पर्याय निवडून पुढील वाक्याच्या पाठाचे नाव लिहा.	1
11.	त्या शेताचे बरेच लहान लहान भाग केले होते. • चोरी • पेहलगाम • जंगलाचं देणं • खरा वैज्ञानिक कोण ?	
	खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी दोन ते तीन वाक्यांत लिहा.	4
12.	गोकूळने वाण्याकडून सामान आणणे उद्यावर का टाकले?	
13.	इंद्रावर कोणता बिकट प्रसंग ओढवला?	
14.	‘शेत कापलं नाही तर काय होईल’ असे गोपूला वाटते?	
	खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी चार ते पाच वाक्यांत लिहा.	6
15.	मेजर भास्कर रॉयचे नाव ऐकताक्षणी लेखकाची अवस्था कशी झाली ?	

16.	होळीच्या दिवसात गाडेकार कोणती धमाल करीत असे?	
17.	वामनराव बर्वे यांना 'वीर वामनराव' अशी उपाधी का देण्यात आली?	
	खालीलपैकी अचूक पर्याय निवडून कवितेच्या ओळी पूर्ण करून पुन्हा लिहा.	3
18.	वर्ण, जाति, पंथ , भेद------------------------------- • त्यागि व्हा, शुर व्हा, • सोडुनी बना अभेद, • वीर झुंजार व्हा • हाच भाव वाढवा	
19.	कोसळता रस्ता सारा -------------------------------- • काळ्या रंगात भिजला • कसा आकांत मांडला • कुंकूम वाहून गेला • आता डांबरच झाला	
20.	झोके घेत कसे चहुकडे ------------------------------- • सुंदर साळीचे • पंख कितीकांचे • इंद्रधनुष्याचे • हिरवे गालीचे	
	खालील कवितांच्या ओळीतील मोकळया जागी पर्यायी शब्दांपैकी योग्य शब्द घालून ओळी पूर्ण करून पुन्हा लिहा.	2
21.	धागा अतूट हाच --------गुंतवावा • मनात • प्राणांत • देहात • तनात	
22.	मन करा रे -------- । सर्व सिद्धीचे कारण।। • संतोष • उल्हासित • प्रसन्न • खुश	
	खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी एका वाक्यात लिहा.	2
23.	कवीने फुलपाखरांस अचल असे का म्हटले आहे?	
24.	संत तुकारामांनी दैवत कोणास म्हटले आहे?	
25.	एका ध्येयाने प्रेरित होण्यासाठी कवी विंदा करंदीकर काय करायला सांगतात ?	
	खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी तीन ते चार वाक्यांत लिहा.	6
26.	जमिनीने आगगाडीचे गर्वहरण कसे केले?	
27.	कोणकोणत्या गोष्टींची गई करू नये असे समर्थ रामदास सांगतात ?	
28.	संतांच्या सहवासात असलेल्या भक्तात घडून येणारे बदल नामदेवांनी कोणत्या उदाहरणातून स्पष्ट केले आहेत?	
29.	‘मीठ मसाला पुरवणे’ या वाक्प्रचाराचा अचूक अर्थ निवडून लिहा . • खोटी माहिती पुरवणे • मीठ मसाला आणणे • अतिरंजित माहिती पुरवणे • सूचना देणे	1
30.	‘हातभार लावणे’ या वाक्प्रचाराच्या उपयोगाचे खालीलपैकी कोणते वाक्य बरोबर आहे? • राजेश आईला शेताची कामे करताना हातभार लावणे. • राजेश आईला शेताची कामे करताना हातभार लावतो.	1

	• राजेश आईला शेताची कामे करताना मदत करणे. • राजेश आईला शेताची कामे करताना मदत करतो.	
31	प्रचंड बुंधा असलेल्या मोहाच्या झाडाला पोखरी असतात. या वाक्यातील 'प्रचंड' • नाम. • सर्वनाम • विशेषण • क्रियापद	1
32.	लढाईचा पाचवा किंवा सहावा दिवस असेल. या वाक्यातील 'किंवा' • क्रियाविशेषण अव्यय • शब्दयोगी अव्यय • उभयान्वयी अव्यय • केवलप्रयोगी अव्यय	1
33.	'शेताची राखण करण्यासाठी तयार केलेले बाहुले' म्हणजे ---------- • पहारेदार • बुजगावणे • राखणदार • शेतरक्षक	1
34.	'बिचवा' म्हणजे------------------------ • विंचवाच्या आकाराची लहान वाकडी तलवार • विंचवाच्या आकाराची लहान वाकडी ढाल • विंचवाच्या आकाराची लहान वाकडी गदा • विंचवाच्या आकाराची लहान वाकडी कट्यार	1
35.	पुढील वाक्यातील रिकाम्या जागी योग्य विरामचिन्ह निवडा. " येसाजी, पाटलांना हजर करा -----" • ! • - • : • ?	1
36.	खालीलपैकी अचूक शब्द ओळखून लिहा . • चक्रव्यूह • चक्करव्यूह • चक्रव्युह • चकरव्युह	1
37.	'संतुष्ट' या शब्दाचा समानार्थी शब्द • समाधान • परिपूर्ण • प्रसन्न • आनंद	1
38.	खालील वाक्यांपैकी शुद्ध वाक्य निवडून लिहा. • गावात जा आनी पाटलांना येथे घेऊन या. • गावात जा आणि पाटलांना येते घेऊन या. • गावात जा आणि पाटलांना येथे घेऊन या. • गावात जा आणि पाटलांना येथे घेउन या.	1

39.	खालील कोणत्याही एका शब्दाचे भाववाचक नाम लिहा. • खंबीर • माणूस	1
40.	खालील कोणत्याही एका शब्दाचे विशेषण लिहा. • नाद • हट्ट	1
41.	खालीलपैकी कोणत्याही एका शब्दाचे लिंग बदलून लिहा.	1
	• पुरुष • गाय	
42.	खालीलपैकी कोणत्याही एका शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द लिहा.	1
	• तृप्त • कृतज्ञ	
43.	खालील कोणत्याही एका शब्दाचे वचन बदलून लिहा :	1
	• बंगला • होड्या	
	खालील वाक्य भविष्यकाळात लिहा.	1
44.	इथं निसर्ग नित्य फुलतो.	
	पुढील उतारा वाचून त्याखालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा:	7
	'ग्रंथ हेच गुरु' किंवा 'वाचाल तर वाचाल 'अशी सुवचने आपण अनेकदा वापरतो.वाचनामुळे माणूस सुसंस्कृत होतो. अनेक महान नेत्यांचे वाचन अफाट होते. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर हे तर ग्रंथप्रेमी म्हणून प्रसिद्ध होते. इंग्लंडमध्ये असताना त्यांनी स्वतःला ग्रंथालयात अक्षरशः कोंडून घेतलेले आपल्याला माहित आहे. एवढंच नव्हे तर प्रसंगी उपाशी राहूनही पुस्तक खरेदीचा ध्यास त्यांनी इंग्लंडमधील वास्तव्यात घेतला होता.शिक्षण व्यवस्थेतही वाचनाचे महत्व अनन्यसाधारण आहे. विद्यार्थी, शिक्षक, मुख्याध्यापक या सा-या घटकांनी सतत वाचन केल्याशिवाय ज्ञानार्जन होऊ शकत नाही. अलिकडे वाचनाची आवडच कमी झाली आहे अशी खंत आपण नेहमीच ऐकतो. विद्यार्थ्यांनी वाचनाचा छंद कसा जोपासायचा हे शिक्षकांनी प्रत्यक्ष कामातून , प्रकल्पातून दाखवून दिले पाहिजे. पाठ्यपुस्तके मुलांकडून हाताळली जातात, पण अवांतर पुस्तके मात्र जाणीवपूर्वक वाचायला लावली पाहिजेत. मुलांना वाचनाची लिखाणाची आवड निर्माण करण्याकरीता वर्गामधूनच 'बुक बॉक्स' सारखे उपक्रम करायला हवेत.ग्रंथालय समृद्ध असणे हे शाळेने अभिमानाने मिरवता यावे असे भूषण असते. ग्रंथालय विविध विषयांवरील ग्रंथ, मासिके, नियतकालिके इ. बरोबर आता संगणक , इंटरनेट यांनीही समृद्ध असले पाहिजे. काळानुरुप पुस्तकांइतकीच माहिती देणाऱ्या ई बुक्स ,ई जर्नल्स , विकिपीडिया यासारख्या अनेक गोष्टी शाळेत उपलब्ध करून दिल्या पाहिजेत . मुले या प्रकारच्या साधनांचा आवडीने वापर करू शकतात. प्रश्न:	
45.	आपण नेहमीच कोणती खंत ऐकतो ?	
46.	माणूस सुसंस्कृत कशामुळे बनतो ?	
47.	विद्यार्थ्यांनी वाचनाचा छंद कसा जोपासायचा हे शिक्षकाने कसे दाखवून दिले पाहिजे ?	
48.	शाळेचे भूषण कोणते?	
49.	मुलांना लिखाणाची आवड निर्माण करण्याकरीता काय करावे?	
50.	ग्रंथालय कसे असावे ?	
51.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी इंग्लंडमधील वास्तव्यात कोणता ध्यास घेतला होता?	
	पुढील उतारा वाचून त्याखालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा:	7
	आज पृथ्वीतलावर प्रत्येक देशाला भेडसावणारी समस्या म्हणजे प्रदूषण. हवा ,पाणी, ध्वनी यांचे प्रदूषण वाढत चालले आहे. अशुद्ध हवा ,अशुद्ध पाणी, कानठळ्या बसवणारे वेगवेगळे ध्वनी हे साऱ्या जीवसृष्टीला प्राणघातक ठरत आहेत. वाढती लोकसंख्या आणि रोगराई हे आपल्या देशाचे ज्वलंत प्रश्न आहेत. वाढते औद्योगीकरण, वाढत्या झोपडपट्ट्या यामुळे वनसंपदेचा नाश होत आहे .आपल्याकडे स्वच्छतेचा अभाव असल्याने रोगांचा फैलाव वाढत चालला आहे .वाहनांची संख्या	

	वाढल्याने हवा दूषित होते. त्यामुळे कान ,घसा, नाकाचे विकार , त्वचारोग होतात . प्लास्टिक पिशव्या, कचरा कारखान्यातून बाहेर टाकली जाणारी विषारी द्रव्ये, रसायने यामुळे जलप्रदूषण होते.जलप्रदूषणामुळे जलचर प्राणी नष्ट होतात .माणसं नद्यांचे दूषित पाणी पिण्यासाठी वापरतात .जनावरेही तेच पाणी पितात .शेतकरी पाट खणून हे दूषित पाणी भाजीपाला पिकवण्यासाठी वापरतात हे सारं जीवसृष्टीला हानिकारक ठरत आहे.आपण सर्वांनी प्रदूषणाला प्रतिबंध करण्यासाठी लोकांना प्रवृत्त केले पाहिजे. प्रत्येकाने आपल्या कर्तव्याशी निगडित राहून प्रदूषणाची समस्या सोडवण्यासाठी प्रयत्न केले पाहिजेत. प्रश्न:	
52.	रोगांचा फैलाव का वाढत चालला आहे?	
53.	आपल्या देशाचे ज्वलंत प्रश्न कोणते ?	
54.	जलप्रदूषण का होते ?	
55.	प्रत्येक देशाला भेडसावणारी समस्या कोणती?	
56.	वनसंपदेचा नाश कशामुळे होतो ?	
57.	जलप्रदूषणामुळे कोणते प्राणी नष्ट होतात ?	
58	उताऱ्याला योग्य शीर्षक द्या.	
59.	भाऊ आणि बहीण यांच्यामध्ये झालेला संवाद पाच ते सहा ओळींत लिहा.	4
60.	कल्पेश सावंत/ कल्पिता सावंत ,पाजीफोंड, मडगाव - गोवा हा / ही आपल्या लहान भावाला राज्यस्तरीय निबंध लेखन स्पर्धेत प्रथम पारितोषिक मिळविल्याबद्दल अभिनंदन करणारे पत्र लिहितो/लिहिते. पत्राचा नमुना दहा ते बारा वाक्यांत लिहा. किंवा अमर नाईक /अमिता नाईक , सुंदर पेठ डिचोली - गोवा हा /ही आपल्या घरासमोर साचलेले कचऱ्याचे ढीग हलविण्यासाठी विनंती करणारा अर्ज माननीय नगराध्यक्ष, डिचोली नगरपालिका ,डिचोली- गोवा यांना लिहितो / लिहिते .या अर्जाचा नमुना दहा ते बारा वाक्यांत लिहा.	4
61.	खालील अपूर्ण गोष्ट दहा ते बारा ओळींत पूर्ण करून तिला योग्य शीर्षक लिहा. एका राज्यात रामू नावाचा गरीब शेतकरी राहत होता.तो दिवसरात्र कष्ट करून आपल्या कुटुंबाला सुखात ठेवण्याचा प्रयत्न करीत होता. एक दिवस तो शेतात काम करीत असताना राजाने त्याला पाहिले------------------	4
	किंवा	
	श्री गणेश विद्यालय,साखळी - गोवा या शाळेत साजरा झालेल्या प्रजासत्ताक दिनाचा (26 जानेवारी) वृत्तान्त खालील मुद्द्यांच्या आधारे दहा ते बारा वाक्यांत लिहा. प्रजासत्ताक दिन ---- प्रमुख पाहुणे --- स्वागत ,परिचय कोणी केला ----ध्वजारोहण, राष्ट्रगीत--- विद्यार्थ्यांची भाषणे-- देशभक्तीपर गीते ------ प्रमुख पाहुण्यांच्या भाषणातील दोन मुद्दे---- आभार प्रदर्शन व सूत्रसंचालन कोणी केले.	
62.	खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर सोळा ते अठरा ओळींत निबंध लिहा.	6
	• माझे घर • पक्ष्याचे आत्मवृत्त • माझा आवडता गायक / माझी आवडती गायिका • शालेय जीवनात शिस्तीचे महत्व	
	टीप : • गोष्ट लेखनामध्ये सुरुवातीच्या २-३ ओळी दिल्या जातील. विद्यार्थ्यांनी त्या व्यतिरिक्त १० - १२ ओळींत गोष्ट पूर्ण केली पाहिजे.	

Std -X

Sub - Marathi (R1)

Marks - 80

Duration - 3 hrs

Academic Year 2025-26

Blueprint

Sr. No	Objective	Knowledge				Comprehension				Application				Appreciation				Total Row Wise
	Forms of Questions																	
	Content Unit / Sub Unit	E (3/4/6)	SA (2)	VSA (1)	O (1)	E (3/4/6)	SA (2)	VSA (1)	O (1)	E (3/4/6)	SA (2)	VSA (1)	O (1)	E (3/4/6)	SA (2)	VSA (1)	O (1)	
	गद्य																	
1	राजाचे शील				1		13											
2	जंगलाचं देणं			4														
3	गोकूळ			5*	10		12											
4	गाडेकर					16												
5	पेहेलगाम			7														
6	महावीरचक्रधारी मेजर भास्कर रॉय				3	15*												
7	चोरी						14											
8	शिवाजी राजे शोभले			6								8						
9	खरा वैज्ञानिक कोण			9	11													
10	अमृताची वाट				2	17												19
	पद्य																	
11	नाचू कीर्तनाचे रंगी					28												
12	मन करा रे प्रसन्न			24*	22													
13	गई लेखनाची					27*												
14	सायंकाळची शोभा			23	20													
15	आगगाडी व जमीन					26												
16	उठा तयार व्हा				18			25										
17	हे बंध रेशमाचे				21													
18	तप्त डांबर टिळा				19													13
	व्याकरण																	
19	वाक्प्रचार												29,30					
20	शब्दांच्या जाती												31,32					
21	शब्दसमूहाला एक शब्द				33,34													
22	विराम चिन्हे												35					
23	अचूक शब्द												36					
24	समानार्थी शब्द				37													
25	वाक्य शुद्ध करा												38					
26	भाववाचक नाम											39						
27	विशेषणे बनवा											40						
28	विरुद्धार्थी शब्द			42														
29	लिंग											41						
30	वचन											43						
31	काळ											44						16
	रचना																	
32	उतारा १							45,46,47,				58						
33	उतारा २							52,53,54,										
34	संवाद													59				
35	पत्र													60				
36	गोष्ट													61*				
37	वृत्तांत													61				
38	निबंध													62				32
	Sub Total			6+4*	13	9+6*	6	14				8	7	17+4*				
	Total column Wise	19				29				15				17				80

Notes : Figures within brackets to indicate the number of questions.

Figures in the grid indicates question numbers.

Denotes that marks serving combine to form one question.

* Figure indicates optional question.

Summary							
	Essay (O)	No.	8+2	Marks	30	Pattern of Options :	2 out of 3
	Short answer (SA)	No.	2+1	Marks	4+2		1 out of 2
	Very short answer (VSA)	No.	26+3	Marks	26+3		
	Objective (O)	No.	20	Marks	20		
	Total				80	Scheme of Section	